

Pregled področja pokojnin OECD 2016

Povzetek v slovenščini

Pokojninski sistemi v državah OECD se še vedno spoprijemajo z izzivi staranja prebivalstva, finančne in gospodarske krize ter gospodarskega okolja nizke rasti in nizkih obrestnih mer. Ta pregled je nadaljevanje raziskovanja OECD, kako se pokojninski sistemi odzivajo na omenjene spremembe.

Narava zagotavljanja naložbenih zasebnih pokojnin se spreminja, sistemi določenih prispevkov in osebnega pokojninskega varčevanja postajajo vse pomembnejši

Posledica izzivov, s katerimi se soočajo pokojninski sistemi, so reforme, ki so povečale raznolikost pokojninskih ureditev v državah OECD in okrepile pomen ureditev, v katerih pokojninske prejemke podpirajo naložbe – to so zlasti sistemi določenih prispevkov, pri katerih so pokojninski prejemki vezani na vrednost akumuliranih sredstev. Pokojninske ureditve na podlagi določenih prispevkov omogočajo jasno in preprosto povezavo med prispevki in prejemki, a hkrati prenesejo večino tveganj (na primer naložbenih in tveganj dolgoživosti) ter odgovornosti za upravljanje pokojninskega načrtovanja na posameznike.

Da bi lahko razumeli to spreminjajoče se okolje in razlikovali različne pokojninske ureditve, si je pomembno ogledati njihove značilnosti: ali so obvezne; kako so v njih financirani pokojninski prejemki; kdo jih upravlja; kakšna je vloga delodajalca; povezava med prispevki in prejemki ter kdo nosi tveganja.

Pregled prav tako obravnava politike v okviru teh sprememb in ugotavlja, da so v skladu z glavnimi priporočili OECD o diverzifikaciji virov financiranja pokojnin in dopolnilni vlogi naložbenih pokojninskih sistemov. Zaradi vedno večje vloge ureditev z določenimi prispevki je nujno izboljšati njihovo obliko v skladu z Načrtom OECD za uspešno oblikovanje pokojninskih načrtov določenih prispevkov. Sledi obravnava nekaterih od teh smernic za politike.

V večini držav OECD davčna obravnava pokojninskega varčevanja omogoča davčne ugodnosti tistim, ki varčujejo za pokojnine

Večina držav pozna prednostno davčno obravnavo pokojninskih prihrankov, da bi spodbudile ljudi k pokojninskemu varčevanju. Izračun zneska, ki ga posameznik prihrani pri davkih, če prispeva sredstva za zasebno pokojninsko varčevanje, namesto da enako količino sredstev vloži v katero od alternativnih oblik varčevanja, kaže, da je davčna obravnava pokojninskega varčevanja dejansko ugodnejša. Vendar je višina celotne davčne ugodnosti različna. Za ciljne davčne ugodnosti posameznikom z nizkimi dohodki ali izravnavo davčnih olajšav na dohodkovni lestvici je mogoče uporabiti pavšalne subvencije in ujemajoče se prispevke (matching contributions). Davčne ugodnosti lahko spodbudijo ljudi, da varčujejo v daljšem obdobju, ne pa tudi nujno, da varčujejo več. Preprosta davčna pravila lahko izboljšajo samozavest ljudi ter povečajo sodelovanje in prispevke v zasebna pokojninska varčevanja.

Oblikovalci politik morajo zagotoviti, da imajo potrošniki na voljo primerno finančno svetovanje za upokožitev

Potrebni so ukrepi za spopadanje s konflikti interesov finančnih svetovalcev in za zagotavljanje, da imajo potrošniki na voljo finančno svetovanje na področju pokojnin, ki ustreza njihovim potrebam. Vendar lahko taki ukrepi vodijo v svetovalno vrzel ter zmanjšajo razpoložljivost in cenovno dostopnost svetovanja, zlasti za potrošnike z nizkim do srednje visokim pokojninskim imetjem. Svetovanje na podlagi tehnologije ima možnost povečati razpoložljivost in cenovno dostopnost svetovanja ter preseči vedenjsko pristranskost svetovalcev. Hkrati pa morajo oblikovalci politik zagotoviti ustrezno pravno ureditev, ki omogoča enako raven zaščite potrošnikov.

Oblikovalci politik morajo zagotoviti vzdržnost rent in njihovo primernost za potrošnike

Rente lahko posameznikom znatno pomagajo pri blaženju investicijskih in dolgoživostnih tveganj. Kljub temu tudi ti proizvodi in z njimi povezana poročta prinašajo izzive. Pomanjkanje doslednosti glede tega, kaj se razume kot rentni proizvod, in glede terminologije, ki se uporablja za opisovanje različnih oblik proizvodov, kaže, da je treba opredeliti enotno poimenovanje. Za prilagajanje rentnim proizvodom in spodbujanje njihove uporabe je potreben skladen pokojninski okvir. Vedno večja kompleksnost produktov po drugi strani pomeni potrebo po ustreznem finančnem svetovanju in celovitem razkritju proizvodov, s čimer se zagotovi, da potrošniki kupujejo proizvode, ki ustrezajo njihovim potrebam. Ureditveni okvir bi moral uvesti orodja za upravljanje tveganj in spodbujanje le-tega, da bi ponudnike rent spodbudil k ustreznemu upravljanju tveganj. Pristopi, ki temeljijo na načelih, so primernejši od statičnih formul, ker omogočajo, da se kapitalske zahteve prilagajajo spreminjajočim se oblikam proizvodov, s čimer zagotavljajo zadostni kapital za pokrivanje rentnih obveznosti in jamstvo njihove vzdržnosti.

Dobro zasnovano finančno izobraževanje lahko izboljša finančno znanje ljudi, vedenje in spretnosti na področju pokojnin ter pomaga pri odločanju

Nizka finančna pismenost pomeni resne izzive, ker so posamezniki vedno bolj odgovorni za upravljanje svojega pokojninskega imetja. Uveljaviti bi bilo treba pobude za finančno izobraževanje na področju pokojninskega načrtovanja, ki bi upoštevale nacionalne okoliščine ter izzive na področju pokojninskega načrtovanja kot posledico značilnosti različnih nacionalnih pokojninskih sistemov in finančnega okolja. Države in drugi deležniki bi morali zagotoviti, da so informacije o pokojninskih sistemih, pokojninskih reformah in načrtih zasebnega pokojninskega varčevanja posameznikom dostopne, jasne ter ne preobsežne. Podatki o ceni, uspešnosti, kakovosti storitev, porazdelitvi naložb ter stopnji tveganja bi morali biti primerljivi in standardizirani. Informacije o vseh pokojninskih načrtih posameznika bi morale biti združene, pokojninski izpiski pa bi morali biti dopolnjeni z izračuni/simulacijami, da bi dosegli čim večji učinek informacij. Morali bi imeti nacionalne strategije finančnega izobraževanja, s čimer bi omogočili, da bi ljudje lahko usvojili osnovna finančna znanja in spretnosti. Poleg tega so oblikovalcem politik na voljo tudi praktična orodja, kot so matrika potreb po finančnem izobraževanju in orodja za podpiranje odločitev na področju pokojninskega načrtovanja, ter seznam za preverjanje.

Večina držav OECD usklajuje pokojninske sisteme za javne uslužbenke in zaposlene v zasebnem sektorju

V polovici držav OECD so pričakovane pokojnine javnih uslužbencev v prihodnosti, merjene v okviru nadomestitvene stopnje, 20 odstotnih točk višje za celotno delovno dobo kot tiste za zasebni sektor. To vključuje Belgijo, Francijo, Nemčijo in Korejo, ki vzdržujejo ločene sektorske pokojninske sisteme. Podedovani stroški obstajajo v dodatni četrtini tistih držav OECD, ki so od devetdesetih uskladile svoje pokojninske sisteme. Celosten pokojninski okvir, ki bi pokrival vse zaposlene enako, bi lahko prinesel koristi v različnih razsežnostih. Z vidika enakosti je težko zagovarjati, da javni uslužbenci potrebujejo višje nadomestilo dohodka po upokožitvi kot njihovi kolegi v zasebnem sektorju. Z vidika učinkovitosti obstajajo pri upravljanju enotnih pokojninskih sistemov znatne ekonomije obsega kot na primer pri zbiranju prispevkov, vodenju evidenc in izplačilu prejemkov. Poleg tega je omejevanje delovne mobilnosti med

sektorji (na primer čakalne dobe ali omejena prenosljivost) neučinkovito, postavlja ovire upravljanju poklicne poti posameznika ter omejuje zmogljivosti delavcev, da se prilagodijo sektorskih premikom in novim zaposlitvenim priložnostim. Skupen sistem pokojninskega zavarovanja bi olajšal take odločitve in spodbudil mobilnost delovne sile.

© OECD

Ta povzetek ni uradni prevod OECD.

Reproduciranje tega povzetka je dovoljeno pod pogojem, da so navedene avtorske pravice OECD in naslov originalne publikacije.

Večjezični povzetki so prevedeni izvlečki publikacij OECD, ki so v izvirniku izdane v angleškem in francoskem jeziku.

Na razpolago so brezplačno v spletni knjigarni OECD www.oecd.org/bookshop

Za več informacij se obrnite na Enoto OECD za pravice in prevode, Direktorat za javne zadeve in komunikacije na: rights@oecd.org ali prek faksa: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Obiščite našo spletno stran www.oecd.org/rights

Preberite celotno angleško različico na OECD iLibrary!!

© OECD (2016), *OECD Pensions Outlook 2016*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/pens_outlook-2016-en